

A MARGIT-LIGETI KASTÉLY PARKJA HELYI VÉDETT TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE (2024)

3.1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

- 3.1.1. Őrizze meg a területen élő védett növény- és állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösséget.
- 3.1.2. Őrizze meg a védett és fokozottan védett fajokat, növelje populációik életképességét, különös tekintettel az alábbi megfigyelt védett és Natura 2000-jelölő fajokra: fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*), fehér madársisak (*Cephalantera damasonium*), kardos madársisak (*Cephalantera damasonium*, *C. longifolia*), barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), barázdabillegető (*Motacilla alba*), csuszka (*Sitta europaea*), énekes rigó (*Turdus philomelos*), erdei pinty (*Fringilla coelebs*), fekete rigó (*Turdus merula*), házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*), kék cinege (*Parus caeruleus*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), sárgarigó (*Oriolus oriolus*), seregély (*Sturnus vulgaris*), széncinege (*Parus major*), szürke légykapó (*Muscicapa striata*), vörösbegy (*Erithacus rubecula*).
- 3.1.3. Őrizze meg a természetes és természetyszerű élőhelyeket, növelje ezek területi kiterjedését, természeti állapotát, a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése mellett.
- 3.1.4. Őrizze meg a terület magas biológiai sokféleségét, az élőhelyek mozaikosságát.
- 3.1.5. Őrizze meg a jellegzetes természetes felszínformákat (patakvölgy fölé magasodó domb).
- 3.1.6. Biztosítsa a terület további, természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

3.2. Természetvédelmi stratégiák

- 3.2.1. A dombhát tetején kialakult erdőfolt természetközeli állapotának megőrzése, javítása, a védett növény- és állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása, növelése természetvédelmi kezeléssel.
- 3.2.2. A terület állapotát veszélyeztető hatások mérséklése a parkfenntartás és területhasználat élőhelyeket kímélő módjának megválasztásával (pl. a park védett részein a védett növényfajok virágzását követő gyepterület, a nem védett részekben is kerülendő az inváziós tájidegen fajok telepítése, megtűrése).
- 3.2.2. Tájidegen növényfajok terjedését meg kell akadályozni, vissza kell szorítani.
- 3.2.4. Az oktatás és bemutatás feltételeinek fenntartása.

3.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.3.1.1. Földtani, felszínalakítási természeti értékek, barlangok védelme

- 3.3.1.1.1. A dombhát további alakítási átalakításának és további műszaki létesítmények építésének mellőzése.

3.3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, rekonstrukciója és fejlesztése

- 3.3.1.2.1. A terület élővilágát, a védett fajok állományát elsősorban az élőhelyek kezelésével, fenntartásával kell megőrizni.

3.3.1.3. Fajok védelme

- 3.3.1.3.1. A védett növényfajok élőhelyei megőrzendők, kezelésük, átalakításuk csak az élőhely kíméletével és az állapotjavítás céljával lehetséges.
- 3.3.1.3.2. A védett állatfajok élőhelyeit károsító beavatkozás nem végezhető.
- 3.3.1.3.3. A lábon álló és földön fekvő holtfát a közlekedést nem gátló, nem veszélyeztető módon helyben kell tartani.
- 3.3.1.3.4. Az idős fákat meg kell őrizni a hozzájuk kötődő állatfajok (pl. madárfajok, ízeltlábúak, denevérek) védelme miatt is.
- 3.3.1.3.5. Madárodúk kihelyezése javasolt.

3.3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- 3.3.1.4.1. A terület táj- és kultúrtörténeti értékeinek feltárása, bemutatása szükséges.

3.3.1.5. Látogatás

- 3.3.1.5.1. A terület magántulajdon. A terület a tulajdonos engedélyével, a védett természeti értékek megőrzésére, fenntartására irányuló előírások betartása és a terület kezelőjének hozzájárulása mellett, a meglévő utak igénybevételével, gyalogosan látogatható.
- 3.3.1.5.2. A területen hulladék elhelyezése tilos. A látogatás során keletkező hulladékot a látogatóknak maguknál kell tartaniuk és el kell vinniük a területről.
- 3.3.1.5.3. A tanösvényt és a kapcsolódó műszaki infrastruktúrát úgy kell meghatározni, hogy annak működése, fenntartása ne okozza az élőhelyek zavarását, állapotának romlását (ld. madárfajok költési időszakán kívüli létesítés/fenntartás, taposás mellőzése jó élőhelyeken).
- 3.3.1.5.4. A területen technikai sport végzése tilos.
- 3.3.1.5.5. A terület védettségét jelző, valamint használatának szabályairól szóló tájékoztató táblákat a terület megközelítési pontjainnál előbb el kell helyezni, esetenként pótolni kell, tartalmukat szükség esetén felülvizsgálni, kiegészíteni kell.
- 3.3.1.5.6. A terület értékeiről szóló (tanösvény-)táblákat a lehető legkisebb számban, méretben, lehetőleg takarásban, de a célszerűségnek megfelelően kell ki- vagy áthelyezni. A tanösvény a kisebb beruházási és fenntartási költségek érdekében okostelefon-alapú is lehet, melyhez a tájban egy-egy QR-kódos állomásjelölő kapcsolódik csupán.
- 3.3.1.5.7. A látogatásra vonatkozó előírásokat az interneten is elérhetővé kell tenni, a terület értékeinek bemutatása mellett, annak érdekében, hogy a látogató előbb értesüljön a látogatási szabályokról is.
- 3.3.1.5.8. A területen parkolóhely és fogadótér nem létesíthető.

3.3.1.6. Oktatás és bemutatás

- 3.3.1.6.1. A terület értékeinek megismerését „virtuálisan” lehetővé kell tenni, tekintettel arra, hogy a terület korlátozottan látogatható: Az interneten be kell mutatni az itt élő növény- és állatfajokat, a táj változását, ideértve az élőhelyek egyediségét és regenerálódását, rehabilitációját. Mindezeket javasolt beépíteni a helyi tantervbe.
- 3.3.1.6.2. Amennyiben területet bemutató szakvezető biztosítható, a vezetett túrák és foglalkozások lehetőségét javasoljuk. A foglalkozásoknak azonban az élőhelyek kíméletével és legkisebb zavarásával kell járnia.

3.3.1.7. Kutatás, vizsgálatok

- 3.3.1.7.1. A terület további alapállapot-kutatása szükséges, a még nem, vagy régen vizsgált taxonokra (pl. kisméretűek, denevérek, ízeltlábúak) vonatkozóan is.
- 3.3.1.7.2. Öt éven belül (2029-ig) a területkezelés hatásainak változását vizsgálni szükséges, az alapján a természetvédelmi kezelési tervet felül kell vizsgálni, a természeti állapotról rendelkezésre álló adatbázist ki kell bővíteni és közzé kell tenni.
- 3.3.1.7.3. Bármely szervezet megbízásából készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a DINPI-nek el kell juttatni.

3.3.1.8. Terület- és földhasználat

- 3.3.1.8.1. Az inváziós fás vagy lágyszárú növényfajokat mechanikai és/vagy szelektív kémiai módszerek alkalmazásával kell visszaszorítani. A módszer megválasztását mérlegelni szükséges az állomány nagyságára, az utánkezelések és a kezelési eredmény monitorozásának biztosíthatóságára, illetve vizes élőhely közelségére tekintettel.
- 3.3.1.8.2. További létesítmények, építmények telepítése tilos. A meglévő építmények (pl. tó és szökőkút, kálvária, utak) karbantartását, felújítása elsősorban az utak felülete igénybevételével lehetséges. A közeli élőhelyek kíméletes igénybevételére csak indokolt esetben kerülhet sor.
- 3.3.1.8.9. Az utak burkolására aszfalt, beton alkalmazása tilos. Egyéb ösvények nem alakíthatók ki; a vadsapások csak kutatási céllal vehetők igénybe.
- 3.3.1.8.12. A területen nem folytatható olyan tevékenység, amely zaj- és fényszennyezéssel jár.

3.3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

- 3.3.1.9.1. A terület védettségét jelző táblákat mielőbb ki kell helyezni, szükség esetén pótolni és felújítani szükséges.
- 3.3.1.9.2. A természeti értékek bemutatását szolgáló épített és fenntartott elemek (pl. információs táblák, festett nyomvonal-jel, pihenőpad) a legkisebb beavatkozással létesíthetők és üzemeltethetők. Tájba illesztésüket helyük, méretük és anyaguk megválasztásával kell szavatolni. Parkolót a területen belül nem lehet létesíteni.
- 3.3.1.9.3. Madárodúk kihelyezése madártani szakértővel történő egyeztetést követően mindenképpen javasolt.

3.3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.1.1. Szántó művelési ágú területek nem találhatók a tervezési területen.

3.3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.2.1. A rét és legelő művelési ágú területek nem találhatók a tervezési területen.

3.3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.3.1. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú terület nincs a területen.

3.3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.4.1. Nádas művelési ágú terület nincs a területen.

3.3.2.5. Erdők kezelése

- 3.3.2.5.1. Erdő művelési ágú terület nincs a területen.
- 3.3.2.5.2. Haszonfa-termelést szolgáló erdőgazdálkodás nem folytatható, a meglévő erdőket védelmi (pl. talaj-, partvédelmi) funkciójú, természetvédelmi célokat is szolgáló erdőkként kell kezelni.
- 3.3.2.5.3. Csak a termőhelyre jellemző fás élőhelyek természetszerű fejlesztése, rehabilitációja lehetséges.
- 3.3.2.5.4. A spontán létrejött erdőket, cserjéseket természetvédelmi szempontok szerint kell kezelni, a termőhelyre jellemző természetes erdei élőhelyek megőrzése és kialakítása, rehabilitációja a kezelés célja.
- 3.3.2.5.5. A tájidegen fa- és cserefajok fokozatos, élőhelyeket kímélő módon történő eltávolítása szükséges.

3.3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.6.1. A terület fásított, önerdősült fás élőhelyeit az „Erdő művelési ágú területek kezelése” pontban leírtak szerint kell kezelni.

3.3.2.7. Művelési alól kivett, ill. beépített és beépítésre szánt területek kezelése

3.3.2.7.1. A tervezési terület művelési alól kivett terület.

3.3.2.7.2. A beépített területek (utak, építmények számának és kiterjedésének) növelése tilos.

3.3.2.7.3. A funkciójukat veszített épületeket és építményeket el kell bontani.